

A paisaxe do Tea

O río Tea nace entre as chuviosas serras do Suído e do Faro de Avión, discorrendo polas zonas de falla tectónica cara o sudoeste, ata entrar no Miño en Salvaterra. Neste tramo medio-alto vai abrigado por unha mestura de bosques e plantacións forestais, de campos de cultivo, prados e mato; un mosaico de hábitats semi-naturais e humanizados.

Esta paisaxe mixta é testemuña da interacción dos covelenses co seu medio desde tempos castrexos, cando comezou o clareo das carballeiras primixeneas. Durante séculos o agro e a gandeiría, os piares da economía rural, mantiñan limpos os montes e os campos, ficándose as árbores só nos lugares mais inaccesibles. Esta época deixounos tamén cunha morea de construcións humanas, perfectamente mimetizadas no contorno, que constitúen un legado etnográfico que non deixa de abraiar. Un pode adiviñar a mancha de persoas que chimpanon polos pasos de Lourido, ou os amores que se deron en tódolos seus muíños.

Non obstante, nos derradeiros 60-70 anos a paisaxe mudou de novo. Co declive do agro e da gandeiría e cos avances tecnolóxicos, os carros deixaron de rodar e os muíños deixaron de moer. Ficaron cada vez menos campos de cultivo e prados, e nos fondos do val as árbores comezaron a rexenerarse de novo, creando así importantes carballeiras e bosques de ribeira autóctonos. Noutros tramos o agro foi substituído polas repoboacións de piñeiro e eucalipto, masas de árbores de limitado valor ecolóxico que desgraciadamente incrementan a vulnerabilidade desta paisaxe ao lume cada verán.

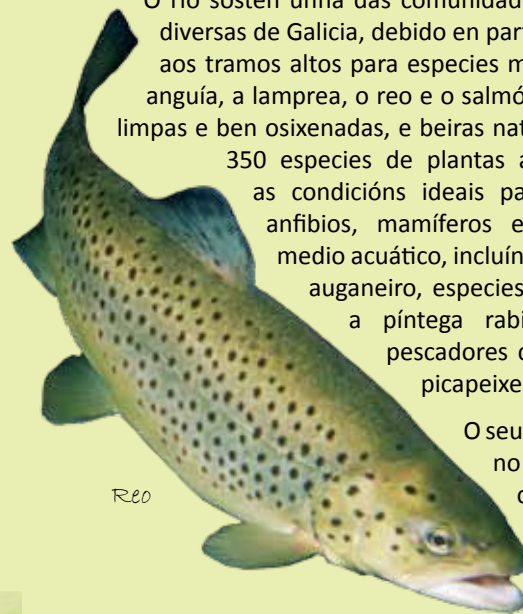
Pasos de Lourido

A Rede Natura 2000

O Río Tea, xunto con algúns dos seus afluentes como o Alén, forma parte da *Rede Natura 2000*, a rede europea de espazos naturais protexidos. É un dos ríos mellor conservados do sur de Galicia: en canto as súas augas, as súas ribeiras e a súa continuidade.

O río sostén unha das comunidades de peixes máis diversas de Galicia, debido en parte á accesibilidade aos tramos altos para especies migratorias como a anguía, a lamprea, o reo e o salmón atlántico. Augas limpas e ben oxixenadas, e beiras naturais con máis de 350 especies de plantas autóctonas, crean as condicións ideais para invertebrados, anfibios, mamíferos e aves ligado ao medio acuático, incluíndo rarezas como o auganeiro, especies endémicas como a píntega rabilonga, e nobles pescadores como a lontra e o picapeixe.

Reo

O seu bosque de ribeira, no que os carballos comparten espazo con ameneiros, salgueiros e freixas, é máis ou menos continuo desde a

Serra do Suído ata o Baixo Miño. Créase así un importante *corredor ecolóxico*, que permite o movemento de animais por tódolo seu curso.

A ruta AQA lévanos por un percorrido de sendeiros novos e camiños tradicionais, pasando por algunhas das paisaxes máis fermosas do río Tea.

Esta baseado nun roteiro circular de 11,5 km polo val do Tea, entre Redondo e a praia fluvial de Maceira. Podemos extendelo desde Redondo ata Barcia de Mera, nun ramal adicional de 2,2 km. Alternativamente podemos continuar desde Lourido ata Santiago de Covelo, noutro ramal de 4,0 km. Existe unha audioguía que describe a ruta en detalle

MÁIS INFORMACIÓN E AUDIOGUÍA DA RUTA:

Concello de Covelo (986) 650027
www.concellodecovelo.es/audioguías

A auga é a sangue que dá vida aos diversos ecosistemas polos que pasamos no camiño, nos que habitan verdadeiros tesouros da flora e fauna galega. A auga tamén deu lugar a un patrimonio etnográfico excepcional: de presas, levadas e muíños, de fontes e pasos, testemuños do íntimo vencello entre os covelenses e o río Tea ao longo dos séculos.

Ruta AQA

Ruta AQA

CONCELLO DE COVELO

Un roteiro para gozar do patrimonio natural e cultural do val do río Tea

A natureza no camiño

O Tea acolle sete especies de peixe autóctono, que gozan da boa calidade das augas. A falla de presas e outras barreiras permite que peixes migradores como o salmón e a lamprea cheguen case ata Lourido.

Troita común

Cabaliño do demo¹
(*Calopteryx virgo*)

As libélulas e os cabaliños do demo pintan os aires do Tea de cores cada verán. Na súa fase xuvenil son acuáticos, e esixen augas moi limpas. A diversidade de especies presentes no Tea é bo indicador da súa calidade.

Ra patílonga²

Río Tea, Maceira

Na conca alta do Tea crían ata 13 especies de anfibio. A ra patílonga, especie endémica do noroeste peninsular, é frecuente no río, nos regatos e nas levadas que pasamos no camiño.

Azor

Os bosques do Tea están entre os mellores conservados da provincia de Pontevedra. Ademais de acoller fauna ligada ao medio acuático, sosteñen cazadores como o azor (arriba).

Aves como o picapeixe e mamíferos como a lontra crían nas beiras do río. Son excelentes pescadores e pasan moitas horas na auga.

Lontra³

Picapeixe

0 1,0 2,0 3,0 km

O legado humano

Xeracións de covelenses vivindo das terras do Tea deixaron un legado abraiante de construcións e infraestruturas tradicionais. Feitos a man con materiais locais, enriquecen a paisaxe dun xeito que os proxectos máis grandiosos dos nosos tempos raras veces fan.

Na ruta AQA aproveitamos carreiros empedrados que aguantan perfectamente o paso do tempo; en Redondo andamos por unha (xa seca) levada de auga que mantén durante centos de metros un gradiente constante. E ao cruzar os pasos de Lourido paga a pena parar e contemplar a dificultade da súa construción sen maquinaria, e a intelixencia dos seus deseñadores que, sen ter estudos de enxeñería, comprendían perfectamente as forzas e a hidrodinámica do río.

Na ruta AQA pasamos polos recen restaurados muiños de Portafurado (abaixo) e o muiño de catro rodicios en Maceira (esquerda).

A aparición do muiño hidráulico, nos séculos XI ou XII, revolucionou a vida dos nosos antepasados. Ata hai unhas poucas décadas foron unhas das construcións máis importantes das nosas aldeas, economicamente imprescindibles e ademais xogando un importante papel nas relacións sociais da Galicia rural.